

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

**دوره های آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس تک درس
تربیت ملوان صیاد**

گروه کشاورزی

این برنامه در جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ گروه کشاورزی به تصویب رسید و بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی-کاربردی از تاریخ ابلاغ، برای مؤسسات و مراکز آموزش علمی-کاربردی که مجوز اجرای آن را دارند قابل اجرا است.

بسمه تعالی

نظام آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
برنامه آموزشی و درسی تک درس
تربیت ملوان صیاد

بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی -
کاربردی، گروه **کشاورزی** در جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ تک درس **تربیت ملوان صیاد** را
تصویب نمود. این برنامه از تاریخ ابلاغ در موسسات و مراکز آموزشی علمی - کاربردی که مجوز
اجرای آن را از دانشگاه جامع علمی - کاربردی اخذ نموده‌اند، قابل اجراست.

یوسفعلی زیناری

سرپرست دفتر برنامه ریزی آموزشی مهارتی و دبیر شورای
برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

غلامرضا زهتاییان

سرپرست معاونت آموزشی و نایب رئیس
شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

رای صادره جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ گروه **کشاورزی** در خصوص برنامه آموزشی و درسی دوره تک
درس **تربیت ملوان صیاد** صحیح است. به واحدهای مجری ابلاغ شود.

محمد اخباری

رئیس شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

رونوشت :

معاون محترم آموزشی دانشگاه جامع علمی - کاربردی جهت ابلاغ به واحدهای مجری

دوره تک درس تربیت ملوان صیاد

بسمه تعالی

مقدمه:

بهره مندی از منابع و نعمات خدادادی حق مسلم انسان است ولی این استفاده باید به نحوی باشد که با یک برنامه ریزی اصولی و مدون در آینده نیز بتوان از این مواهب بهره لازم را بدست آورد. دریاها و آبزیان موجود در آنها از سرشارترین و سالم ترین منابع تامین پروتئین برای انسان می باشند، لذا بهره برداری از آنها با توجه به اصل توسعه پایدار و با استفاده از روش های علمی و فناوری های نوین می تواند تا قرن ها این منبع عظیم خدادادی را برای جوامع انسانی پایدار نگه دارد. بسیاری از آبزیان با توجه به طول عمر محدود و مشخص اگر طی دوران زندگی طبیعی به میزان مناسب و برنامه ریزی شده صید نشوند تلف شده و به هدر خواهند رفت. لذا استفاده از ادوات مناسب و فناوری های نوین و به روز مورد استفاده در جهان، علاوه بر استفاده بهینه از این نعمات طبیعی، موجبات اشتغال زایی و کسب درآمد برای کشور را فراهم خواهد آورد.

هدف و ضرورت دوره:

طبق آمار رسمی سازمان شیلات ایران در سال ۱۳۹۲ از ۱۱۵۶۳ شناور صیادی فعال در کشور (۱۰۶۲۵ فروند در جنوب و ۹۳۸ فروند در شمال) تنها ۵۱ فروند کشتی و بقیه شامل لنج و قایق های صیادی بوده است. تعداد صیادان شاغل در کشور هم ۱۴۲۹۴۳ نفر بوده است. یکی از وظایف سازمان شیلات ایران نظارت بر صید و بهره برداری آبزیان است این در حالی است که منابع انسانی آموزش دیده در زمینه صید و صیادی چه در بخش خصوصی و چه در بخش دولتی بصورت فراگیر در حضور ندارند، در حال حاضر ملوان های صیاد در استان های جنوبی هیچگونه آموزشی در زمینه صید و اصول اولیه نگهداری محصول پس از صید را ندیده اند. این در حالی است که به منظور دستیابی به صید و صیادی پایدار و فعالیت های وابسته و نیز افزایش توان در امر مدیریت صید و حفاظت از منابع، آموزش بیش از صدها تن از نیروهای شاغل در بخش خصوصی و دولتی از موضوعات مهمی است که باید توجه خاصی به آن نمود. بنابراین برگزاری این دوره جهت تامین و تربیت نیروی انسانی کارآمد در زمینه انجام عملیات صید آبزیان بر روی شناورهای صیادی امری ضروری و اجتناب ناپذیر می باشد.

شایستگی ها و مهارت های قابل انتظار:

- بکارگیری روشهای صید سنتی اصلاح شده و نیمه صنعتی انواع آبزیان
- نگهداری مناسب و حمل و نقل استاندارد آبزیان صید شده

دوره تک درس تربیت ملوان صیاد

سطح آموزشی:

- تکمیلی بین سطوح تحصیلی دیپلم و کاردانی (دیپلم - کاردانی)

ضوابط و شرایط پذیرش ورودی:

الف - (حداقل مدرک تحصیلی/رشته تحصیلی/گواهینامه آموزشی خاص / گواهی سلامت، تجربه کاری/ پیش نیاز و ...)

- دیپلم متوسطه و سایر دیپلمه های مورد تایید وزارت آموزش و پرورش

- داشتن حداقل دو سال سابقه کار در زمینه مربوطه

- دارا بودن مدارک مربوط به ملوانی از مراجع ذیربط

جدول ساعت نظری و عملی تک درس:

درصد استاندارد ساعت	درصد	ساعت	
حد اکثر ۳۰ درصد	۲۸/۵	۱۹	نظری
حد اقل ۷۰ درصد	۷۱/۵	۴۸	عملی
۱۰۰	۱۰۰	۶۷	جمع

● مجموع ساعت تک درس حد اقل ۳۰ حد اکثر ۱۰۰ ساعت است

دوره تک درس تربیت ملوان صیاد

نام تک درس: تربیت ملوان صیاد					
پیش نیاز/هم‌نیاز:					
ساعت	۱۹	۴۸	نظری	عملی	

الف: هدف درس: تربیت ملوان های صیاد کار آزموده و مجرب جهت فعالیت بر روی شناورهای صیادی

ب: سر فصل آموزشی:

ردیف	رئوس مطالب و ریز محتوا		زمان آموزش (ساعت)	
	رئوس مطالب	ریز محتوا	نظری	عملی
۱	شناسایی گونه های تجاری بومی منطقه	ماهیان (سطح زی، میان زی و کف زی)، سخت بوستان، دوکفه ای ها و....	۱	-
		بررسی اندام های خارجی و داخلی ماهی ها و حضور در موزه ماهی شناسی و مشاهده و شناسایی انواع گونه های آبی	-	۴
۲	شناسایی انواع شناورهای صیادی	انواع قایق، لنج، ترالرها، پرساینر، یدک کش ها و	۲	-
		حضور در کارگاه صید و مشاهده ماکت انواع شناور و معرفی هر کدام	-	۲
۳	مواد و ابزار اولیه صیادی	انواع نخ، ریسمان، تسمه، هرزه گرد، بویه، سرب، قلاب، نشانگر و....	۲	-
		حضور در کارگاه صید و مشاهده انواع نخ، ریسمان، تسمه، هرزه گرد، بویه، سرب، قلاب، نشانگر و....	-	۳
۴	آلات و ادوات صیادی	انواع وینچ، تور، تله، گرگور، سبد، قلاب صیادی و	۲	-
		کار با انواع آلات و ادوات صیادی و نحوه راه اندازی و استفاده از آنها	-	۸
۵	تعمیر و نگهداری ادوات صیادی	توربافی، پشته زدن، انواع گره های ملوانی، تعمیر تور، نگهداری ابزار و ادوات (روی شناور و انبار)	۲	-
		بازدید از کارخانه توربافی و حضور در کارگاه توربافی، انجام انواع گره های ملوانی، تمرین توربافی و تعمیر تور، انبار کردن تور و	-	۱۰
۶	روش های صید	لانگ لاین، پرساین، ترال، گوشگر، تله، مشت، صید با نور و	۶	-
		حضور مستمر بر روی شناور و همکاری در انجام عملیات صید (بازدید)	-	۱۶
۷	عوامل موثر در کاهش کیفیت و فساد در صید	جایگاه تخلیه روی عرشه، شستشو و تخلیه شکم، خنک سازی و نگهداری و....	۲	-
		انجام مراحل پس از صید تا خنک سازی	-	۵
۸	بهداشت فردی و ایمنی کار	- بیماری هایی که از محیط و آبزیان امکان انتقال به فرد را دارد (انگل آنیزاکیس، عفونت و بیبریوی، زخم و ....) - نکات ایمنی در حین عملیات صید	۲	-

ج: منبع درسی: (مؤلف/مترجم)، عنوان منبع، ناشر، سال انتشار))

- ۱- شاهسونی، د. شفیعی، ش. ستاری، م. ۱۳۸۶. ماهی شناسی، انتشارات حق شناس. ۵۱۸ صفحه.
- ۲- یاسمی، م. ۱۳۸۸. ماهی شناسی با تاکید بر ماهیان ایران. موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی. ۲۲۸ صفحه.
- ۳- عسکریان، ف.، کوشا، آ. ۱۳۸۸. فن آوری صید ماهی و آبزیان: نخ و الیاف، انتشارات نقش گستران بهار. ۸۸ صفحه.
- ۴- صالحی، م. ۱۳۹۰. آشنایی با تجهیزات صیادی و شناخت شیوه های صید آبزیان. انتشارات علمی آبزیان. ۲۱۷ صفحه
- ۵- ایران ع. ۱۳۸۸. شناخت مواد و ابزارهای صیادی. انتشارات موسسه آموزش علمی و کاربردی جهاد کشاورزی.
- ۶- خانی پور، ع. ۱۳۹۲. روشهای صید آبزیان. انتشارات موسسه آموزش علمی و کاربردی جهاد کشاورزی

دوره تک درس تربیت ملوان صیاد

د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) تک درس: تربیت ملوان صیاد

- ۱- ویژگی های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی): کارشناس ارشد یا دکتری شیلات با گرایش صید - حداقل مدرک تحصیلی دانشگاهی، نام رشته/رشته های تحصیلی متجانس: کارشناس ارشد با سابقه کار مرتبط - گواهی نامه ها و یا دوره های آموزشی مورد نیاز: -
- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۳ سال
- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال):
- میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■
- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب ■
- سایر ویژگی ها با ذکر موارد:

- ۲- مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز (براساس کلاس ۲۵ نفره و گروه های آزمایشگاهی و کارگاهی (کار عملی) ۲ نفره)
- مساحت مورد نیاز: ۱- کلاس ۵۰ مترمربع، ۲- کارگاه ۸۰-۱۰۰ مترمربع، ۴- عرصه صید و صیادی
- فهرست ماشین آلات و تجهیزات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- انواع نخ، طناب، تسمه	۴- انواع بافته تور	۷- کامپیوتر
۲- ماکت انواع شناور صیادی	۵- انواع بویه، سرب	۸- ویدیو پروژکتور
۳- انواع گونه های تجاری و بومی منطقه	۶- چینه و لتک	۹-

- ۳- روش تدریس و ارائه تک درس: سخنرانی ■، تمرین و تکرار ■، کارگاهی ■، بازدید ■، فیلم و اسلاید ■

- ۴- نحوه ارزیابی تک درس با توجه به هدف تعریف شده: آزمون کتبی ■، آزمون عملی ■

ضمیمه

جدول برآورد شهریه تک درس (پیشنهادی):

شهریه هر ساعت نظری (ریال)	شهریه هر ساعت عملی (ریال)	جمع (ریال)

مشخصات تهیه کننده برنامه

الف: مرکز / موسسه تهیه کننده برنامه:

نام مرکز / موسسه تهیه کننده برنامه	نشانی، تلفن، پست الکترونیکی
موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهادکشاورزی	نشانی: تهران - خیابان آزادی - تقاطع نواب - ساختمانی دکتر حسابی تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۳۰۴۳۶ آدرس پست الکترونیکی:

ب: اعضای گروه تدوین کننده برنامه:

نام و نام خانوادگی اعضای گروه تدوین کننده	مدرک تحصیلی	تلفن	پست الکترونیکی
سهیل علی نژاد	دکتری تخصصی		
حمید منصف کسمایی	کارشناس ارشد		
عطاله یگانه کاری	کارشناس ارشد		

